

leeftijd **45**
opleiding **bachelor toerisme en recreatiemanagement, holistic management aan het Savory Institute**
carrière **touroperator, verschillende functies als voerspecialist bij Agrifirm en Quartes**
huidige functie **onafhankelijk grasspecialist Obs'Herbe, samenwerking met proFarm**

‘Boeren praten erg weinig over beweiden, ze praten vooral over het oogsten van gras’

‘Vers gras is het meest complete voer’

De beperkte huiskavels en lage weidepremies nodigen veehouders in Vlaanderen niet uit om hun koeien te laten grazen. Maar volgens graslandspecialist Pieter Van Rumst liggen er beslist kansen. ‘Weidegang is een eenvoudige maatregel om aan de Belgische emissie-eisen van 2030 te voldoen.’

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

Een gemakkelijk jaar was grasseizoen 2024 niet. En daarmee ook niet voor Pieter Van Rumst. De overvloedige neerslag maakte het voor de graslandspecialist extra lastig om Belgische melkveehouders te motiveren om te starten met weidegang en de staldeuren open te zetten. Het aandeel bedrijven dat weidegang toepast in België, is met name in Vlaanderen niet groot en Van Rumst probeert daar verandering in te brengen. Sinds 2016 adviseert hij veehouders in de Benelux met zijn bedrijf Obs'Herbe (letterlijk: observeer het gras) over de teelt van gras, en met name weidegang. ‘Bijna elke veehouder kan stappen zetten om iets te doen met weidegang.’

Wat is uw drijfveer om weidegang te promoten?

‘Als 16-jarige ging ik in de zomer koeien melken in Ierland. Daar zag ik dat boeren veel meer met weidegang bezig zijn en daardoor minder afhankelijk zijn van de aankoop van voer. Daarna heb ik jarenlang gewerkt in het toerisme, maar als boerenzoon bleef ik geïnteresseerd in de landbouw. In toeristische landen als Frankrijk, Wales en Ierland zie je dat veehouders op een eenvoudige, natuurlijke manier gras omzetten in melk, waarmee ze een goede boterham verdienen. Op reizen door deze grasrijke gebieden is bij mij wellicht het zaadje geplant om iets met advisering rondom grasland en weidegang te willen doen.’

Waarom vindt u weiden belangrijk?

‘Ik ben na mijn carrière in het toerisme eerst een aantal jaren actief geweest in de veevoedersector om meer te leren over

voeding. Het viel me toen op dat boeren vooral praten over het oogsten van gras, maar erg weinig over beweiden. Er is veel tunnelvisie. Er wordt vooral gedacht vanuit technologische oplossingen om met hoge input zo veel mogelijk melk te produceren. Maar met al die input daalt de zelfredzaamheid van bedrijven. Met meer grasland en met meer grasklaver in het rantsoen ben je minder afhankelijk van de aanvoer van eiwit en kunstmest. Bovendien zorg je voor een betere kwaliteit mest bij een grasrijker dieet. Vers gras is de meest evenwichtige grondstof voor de koe.’

Het is toch juist die wisselende kwaliteit van weidegras die veehouders ervan weerhoudt om te gaan weiden?

‘Bij weidegang zijn dat maar tijdelijke schommelingen. Maar als je kuilgras wint onder matige omstandigheden, heb je de hele winter slecht gras in het rantsoen. Vers gras heeft juist een evenwichtige samenstelling en met een efficiënt weidesysteem als dynamisch omweiden beperk je veel van die schommelingen. Mais bevat weliswaar veel energie in de vorm van zetmeel, maar geen eiwit. Vers gras bevat naast eiwit en energie juist ook volop mineralen. De rol van gras bij de gezondheid van de koe wordt veelal onderschat. Dat zeg ik niet zelf, het zijn de boeren die ik begeleid bij hun beweidingsmanagement, die dat na een tijd verwonderd vaststellen. Vers gras is het meest complete voer voor de koe.’

Waarom is het aandeel bedrijven in België met weidegang dan zo beperkt?

‘Door de ontwikkeling in met name de

Vlaamse melkveehouderij is het aandeel weidegang sterk teruggelopen. In de afgelopen twintig jaar is het aantal melkveehouders gehalveerd en zijn de bedrijven gespecialiseerd en gegroeid. Maar de huiskavel is niet meegegroeid, integendeel. De beweidbare huiskavel is in Vlaanderen in twintig jaar van 3,5 koe per hectare naar 8 koeien per hectare gegaan. Die intensiteit is er de oorzaak van dat de mogelijkheden voor weidegang beperkter zijn geworden.’

Kan een hogere weidepremie weidegang stimuleren?

‘De huidige premies bij de Belgische zuivelondernemingen zijn niet toereikend om veehouders tot weidegang aan te zetten. Die lage weidepremie komt ook doordat de consument hier niet bereid is om extra te betalen voor weidegang. Ik verwacht dat door de recente komst van een aantal Nederlandse zuivelverwerkers op de Belgische markt er meer aandacht komt voor weidegang. Die betalen immers wel een hogere weidepremie.’

‘Maar nog meer dan een weidepremie, zou investeringssteun een flinke stimulans kunnen zijn voor weidegang. Ik denk aan steun voor de aanleg van koepaden, inrichting van de huiskavel met moderne afsluiting en drinkwatervoorziening op de weide.’

Zijn er andere motivaties om te weiden?

‘Absoluut. Weidegang is een toegekende maatregel op de PAS-lijst, de lijst van ammoniakemissie-reducerende maatregelen in Vlaanderen. Weidegang is daarmee voor veel veehouders een eenvoudige maatregel

‘Adviseren is mensenwerk, weidegang kun je niet opdringen’

om aan de verplichte emissie-eisen van 2030 te voldoen. Wanneer je er dan ook echt voor zorgt dat de koeien een dagdeel kwaliteitsgras opnemen, dus dat ze echt gaan grazen, draagt dat ook nog eens bij aan de kostprijsverlaging.’

Hoe zou u grasland toepassen in een modern bouwplan?

‘Bij de teelt van gras gaat het om meer dan alleen ruwvoerteelt. Grasland, zeker kruidenrijk grasland, draagt bij aan de biodiversiteit en klavers kunnen stikstof uit de lucht binden. Ook komen er steeds meer initiatieven rondom de opslag van koolstof en daarbij kan grasland een grote rol spelen. Bij strenge bemestingsnormen past de teelt van grasklaver heel goed in een rotatiecultuur met mais en granen. Als je ziet wat voor absurde kostprijzen sommige bedrijfseconomische adviesbureaus

toerekenen aan vers gras, merk je dat ze niet direct fan zijn van grasteelt en weidegang. Maar zeker bij alternatieve – lees lagere – bemestingsnormen, heeft gras of grasklaver ook veel kansen op economisch vlak. Zelfs op hoogproductieve melkveebedrijven.’

Hoe brengt u het onderwerp weidegang op tafel bij een adviesgesprek?

‘Bij een adviesgesprek vraag ik altijd eerst wat de ondernemer zelf wil. Wat vind je leuk? Als je iets graag doet, dan doe je dat goed en kun je daar meestal ook geld mee verdienen. Adviseren is echt mensenwerk, weidegang kun je niet opdringen. Samen met de veehouder kijk ik als weide-architect naar het bedrijf, de inrichting en de huiskavel. Hoe kunnen we de huiskavel zo inrichten dat weiden eenvoudig blijft? Maak een plan, ga aan de slag. Er kunnen

bijna altijd stappen worden gemaakt, of je nu extensief of intensief boert, dat maakt niet uit.’

Wat typeert de veehouders die u begeleidt rondom weidegang?

‘Onder de veehouders die ik adviseer, zit een grote groep zelfzuivelaars. Ze bedienen een groep consumenten die graag koeien in de weide zien en die daar vragen over stellen. Daar waar de grote groep consumenten geen waarde toekent aan weidemelk, constateren zelfzuivelaars wel degelijk een groeiende vraag. Zuivelverwerkers merken ook dat de melkkwaliteit beter is als koeien een grasrijker rantsoen krijgen. De melk bevat meer gunstige vetzuren, waardoor je gezondere zuivelproducten kunt maken.’

U hebt het woord ‘weidewandelen’ geïntroduceerd. Wat is dat?

‘Het is mijn vrije vertaling van het Engelse woord farmwalk. Via een rondje door het land met de graslandhoogtemeter kun je de wekelijkse grasgroei in beeld brengen. Maar nog belangrijker is dat je via de weidewandeling met je eigen ogen ziet wat er in het land gebeurt. Ik organiseer ook bewust weidewandelingen met groepen boeren. Zo kun je leren van elkaars ervaringen en elkaar motiveren.’

Waar moet je op letten tijdens zo’n wandeling?

‘We kijken dan niet alleen naar het gras, maar ook naar de koe en haar omgeving. Is ze voldoende volgevreten, hoe ziet de mest eruit, hoe zijn de mestflatten van de vorige begrazing verteerd? Je observeert alles, van gras tot koe tot bodem. Met al die observaties bepaal je de te nemen maatregelen.’

Welke uitdagingen ziet u nog voor boeren die weiden?

‘We missen echt goede grasdata, gegevens waar je het weiden goed op kunt sturen. Ik ben geen wetenschapper, maar het zou wel goed zijn als veehouders meer op basis van grascijfers aan de slag kunnen gaan, zoals bij een rantsoenberekening.’

‘Ook echt laten grazen is een uitdaging. Koeien naar buiten doen is wat anders dan effectief grazen: daar kan zomaar 10 kilo droge stof versgrasopname per koe per dag verschil mee gemaakt worden. Ik ben daar naast fan van zomerstalvoeren en hooi. Als je gras inkuilt, verlaag je de pH en verandert de vem-eiwitverhouding. Bij gedroogd hooi blijft die verhouding gunstiger en dat zie je terug in de melkkwaliteit. De kostprijs van het voeren van kunstmatig gedroogd hooi is een punt van zorg, maar op het vlak van diergezondheid en melkkwaliteit liggen daar echt kansen.’